

Det mener CFMS fortsat, og det er derfor med beklagelse, at vi må konstatere, at lovforslaget ikke lever op til eller følger op på intentionerne og de tilkendegivelser der er givet herom. CFMS finder således på den ene side, at lovforslaget overordnet set gennem en meget detaljeret formålsparagraf og mange ministerbemyndigelser går hen og bliver for centralistisk, for ufleksibel og for lidt dynamisk, tidssvarende og sensitiv over for professionens og arbejdsfeltets forandring i et dynamisk samfund. På den anden side finder CFMS, at lovforslaget i sin foreliggende form mangler afgørende retning og pejlemærker for den nærmere indholdsbestemmelse af de grundlæggende faglige vidensområder og vidensfelter, der er nødvendige for et meget varieret professionsfelt. Det gør det vanskeligt at forholde sig klart og stringent til lovforslaget, da der ikke er tale om egentlig fagrække og begreber, der kan fortolkes og begribes vilkårligt og meget forskelligt og ikke mindst, når pædagogik som hovedfag ikke er præciseret i forhold til de discipliner, der skal konstituere det samlende og integrerende hovedfag. CFMS har i tidligere høringssvar og i forbindelse med evalueringen af pædagoguddannelsen gjort opmærksom på behovet for mindre vilkårlighed og forskellighed i form af fælles rammer og retningslinier f.eks. for grundlæggende faglige vidensområder.

CFMS må desværre konstatere, at lovforslaget helt afgørende og grundlæggende mangler visioner og tiltag i forhold til at få uddannelsens praktiskdel integreret i uddannelsen og bragt i et dynamisk samspil med uddannelsens øvrige elementer og i forhold til at udgøre egentlig uddannelse. CFMS har gentagne gange og senest i forbindelse med høringssvar om ændring af uddannelsen i 2001 gjort opmærksom, at den nuværende praktik udgør en reel forhindring i arbejdet med kvalitetssikring og udvikling af uddannelsen. Den blev etableret som en besparelse ved uddannelsesreformen i 1992. Vores viden om praktik som uddannelseselement er siden da belyst ved flere lejligheder. Evalueringscentret afgav i 1994 en rapport om praktik i videregående uddannelser. Rapporten rummer kompetent og indsigtfuld viden i praktik som uddannelse. Praktikken er en del af Evalueringsinstituttets rapport om pædagoguddannelsen fra 2003 og der gives anbefaling om at ændre praktikkdelen til fordel for egentlig læring og uddannelse. I 2005 finder vi tilsvarende anbefalinger fra MVU – rådet og fra regeringen i debatoplæg til Globaliseringsrådet. Vores viden om og indsigt i praktik, i praktik som læringsrum, i praktik som uddannelse, samt i praktisk professionskundskab er ikke blot øget i betydeligt omfang, men viser sig også i en klar erkendelse af behovet for definere praktik som studiepraktik. Danmark har her en viden og kompetence, som i videnssamfundet ikke udnyttes og omsættes i konkrete tiltag. Det er naturligvis i modstrid med ønsket om kvalitetssikring og kvalitetsudvikling.

Samlet set finder CFMS ikke at lovforslaget er tilstrækkeligt til at sikre en reform og revision af uddannelsen og udgøre et tilstrækkeligt fundament for uddannelsens kvalitetssikring og udvikling af en stærk faglig professionsidentitet som sådan og i samspil med andre professionsbacheloruddannelser.

Kommentarer til lovforslagets enkelte dele

§ 5

CFMS finder at lovforslaget intenderer en modernisering af fagrækken, således som det har været anbefalet fra såvel vores som andre aktørers side. Det er vi tilfredse med. CFMS finder det tilsvarende relevant at pædagogik tilsyneladende kommer til at udgøre det integrerende og samlende hovedfag. Lovforslaget kunne med fordel tydeliggøre og præcisere nogle pejlemærker for den indholdsmæssige bestemmelse af discipliner i faget pædagogik i form en tydeliggørelse af såvel anvendelsesaspektet som inddragelse af faglige videnskabsbaserede fagområder. CFMS finder de få bemærkninger om lovforslagets § 5 utilstrækkelige i forhold til at,

- sikre det tilstrækkelige antal faglige vidensområder og vidensbaserede fagfelter, der er nødvendige for at opretholde uddannelsens og pædagogikkens forskellige discipliner
- sikre at der ved reformen ikke sker tab af relevante fag og faglige elementer i forhold til såvel pædagogikkens konstituering som i forhold til centrale nøglebegreber og opgaver defineret i Serviceloven f.eks. psykologiske, sociologiske, kommunikative, ledelsesmæssige, samfundsmæssige, forvaltningsmæssige, m.v.
- forebygge vilkårlighed i valg af faglig, videnskabsmæssig og metodisk indholdsbestemmelse af lovforslagets mere overordnede anvendelse af begreber som individ, kultur, institution, samfund og kommunikation. CFMS har i sin erfaringsopsamling bemærket, at faget Kommunikation, Organisation og Ledelse som nyt fag og faggruppe i 1992 i begyndelsen var præget af en del vilkårlighed og forskellighed i fastlæggelse af viden, indsigt, færdigheder og metoder og først her ca. 10 – 12 år senere er udviklet til et mere samlet fag i uddannelsen

Såfremt der på dette punkt ikke foretages en revision af lovforslaget finder CMFS det meget væsentligt, at det efterfølgende arbejde med udmøntning af lovforslaget i en bekendtgørelse med mål, indhold, vægtning og CFK 'ere tager en sådan opgave på sig. Såfremt uddannelsen skal sikre, at den studerende tilegner sig viden og kompetence til, at kunne,

- planlægge, udføre og koordinere begrundet pædagogiske arbejde
- tilrettelægge en pædagogisk indsats i forhold til servicelovens mål og opgaver
- understøtte udvikling og læring
- reflektere over, dokumentere og evaluere en pædagogiske proces

stiller det efter CFMS opfattelse krav om en relativ stringent taksonomi med udpegning af grundlæggende faglige vidensfelter, færdigheder og metoder, der skal tilegnes for at udvikle relevante kompetencer.

CFMS ønsker at tilkendegive, at vi fortsat gerne medvirker i et sådant efterfølgende arbejde.

I forbindelse med lovforslagets ændring af danskfaget til et obligatorisk fag finder CFMS på baggrund af bemærkningerne tilsvarende anledning til at gøre opmærksom på risikoen for tab af væsentlige faglige elementer og dimensioner i faget. Bemærkningerne synes at fokusere særdeles meget på sprog, sproglig udvikling og sprogstimulering, hvorved det

legende, fortællende, poetiske, narrative, m.v. – sprogets æstetiske og kulturkompetencer kunne opfattes som værende glemte.

I den overordnede betegnelse for fagområdet Dansk, Kultur, Kommunikation finder CFMS, at det vil være væsentligt at tilføje begrebet digital kultur som en markering af, at fagområdet skal arbejde med viden, indsigt og færdigheder i benyttelse af IT som redskab, pædagogisk metode og kulturel kompetence.

Lovforslagets intentioner omkring reduktion af antallet af fag og en opbygning med liniefag finder CFMS helt i tråd med behovet for fordybelse og faglig dybde på viden og kunnen. Det vil ligge i forlængelse af uddannelsesinstitutionernes uddannelsesudvikling gennem de seneste år og vil give den enkelte studerende mulighed for fordybelse og mere sikker tilegnelse af kompetencer. Det vil på sigt styrke uddannelsens faglige professionsidentitet og CFMS finder det tilsvarende hensigtsmæssig med en mulighed for udbydelse af liniefag som efteruddannelse.

I forhold til liniefagsordningen bemærker CFMS, at begrebet kultur – og aktivitetsfag ikke længere indgår uddannelsens nomenklatur. Det finder vi betænkeligt. Ikke så meget i forhold til at fastholde en gruppe af fag som en faggruppe, men mere i forhold til at betone fagenes mangeartede forankring i videnskaber, faglige og kunstneriske traditioner og for at betone aktivitet, kultur, æstetik, det legende, det musiske, det kunstneriske, det poetiskes forhold til pædagogik og pædagogisk virke. En mulig løsning kunne være fælles taksonomisk bestemmelse for liniefagene – en bestemmelse som de enkelte liniefags mål, indhold og CFK 'ere kunne tage pejling efter.

Et andet forhold, som CFMS ønsker at give opmærksomhed omkring liniefagene er kombinationerne af fag og faglige elementer. Kombinationerne er ikke i bemærkningerne begrundet eller argumenteret ud fra en vurdering af de enkelte fags delelementer og mulige overlap. I en udmøntning af liniefagenes bestemmelse i en bekendtgørelse må det derfor sikres, at relevante og centrale faglige delelementer i forhold til pædagogik og pædagogisk profession ikke går tabt.

CFMS finder, at bestemmelsen i § 5 stk. 2 om fastsættelse af bestemmelser for de studerendes valg af liniefag er med til at understrege lovforslagets karakter af centralisme og manglende dynamik. CFMS finder anledning til at anbefale, at bestemmelserne udformes i et tæt samspil med uddannelsesinstitutionerne, således at,

- de studerendes valg kan ske på et reelt grundlag
- uddannelsesinstitutionernes faglige kompetencer og kapacitet kan matche de studerendes valg
- uddannelsesinstitutionerne får fleksible rammer og et udviklingsrum for tilrettelæggelse af de studerendes valg og liniefag

§ 6

Lovforslagets intentioner om at give den studerende mulighed for en specialisering mod bestemte arbejds/ - funktionsområder eller målgrupper finder CFMS helt i tråd med uddannelsens udvikling, behovet for spidskompetence i en generalistuddannelse og de øgede professionskrav. CFMS er således tilfreds med at lovforslaget medtager

muligheden for denne specialisering, men har samtidig også nogle bemærkninger til overvejelse over udformningen i de tre hovedområder eller kategorier. Markeringen af de tre specialiseringer åbner for en rummelighed i den faglige indholdsbestemmelse, men også en afgrænsning i form af tydeliggørelse af anvendelsesaspektet og inddragelse af fag og faglige videnselementer og udgør som sådan et alternativ til den kompetenceforståelse, der ligger i en opstilling af grundkompetencer i bemærkningerne til lovforslagets § 1 stk. 2.

CFMS kan være betænkelig ved, hvorledes studerendes valg af specialiseringsområde kan komme til at matche de tre arbejds- / funktionsområder eller målgrupper. Det bør overvejes, hvorledes en udvidelse eller differentiering af de nævnte specialiseringsområder kan matche aftagermarkedet på en mere relevant måde og sikre uddannelse til hele det pædagogiske arbejdsmarked og en samtidig professionskompetence med specialisering, der kan matche udsatte børn og unge, arbejdet med rummelighed, eksklusion og inklusion.

§ 7

CFMS hilser bestemmelsen i § 7 velkommen og ser frem til at Undervisningsministeriet på de enkelte uddannelsers bekendtgørelsesniveau får ryddet de forhindringer af vejen, der i dag forhindrer uddannelsesinstitutionerne i at etablere moduler, hvor studerende fra forskellige professionsbacheloruddannelser tilegner sig viden, kunnen og gøren i samspil, hvor kommunikation, samarbejde og tværprofessionsarbejde står centralt. Der er dels et stort behov herfor og dels gode muligheder herfor med samling af flere professionsbacheloruddannelser i samme CVU. CFMS skal anbefale at modulet får betegnelsen tværprofessionsmodul eller element og ikke et tværfagligt element.

§ 8

CFMS har i de indledende bemærkninger allerede tilkendegivet sine betænkeligheder i forhold til uddannelsens praktikdel og organiseringen heraf. Der skal derfor kun føjes få bemærkninger hertil. Lovforslagets bemærkninger om fastsættelse af mål for hver praktikperiode, progression i uddannelsens praktikdel finder CFMS helt utilstrækkelig til at sikre praktikdelen den uddannelsesmæssige værdi, der ønskes. Forslaget afviger ikke væsentligt fra det, der allerede er gjort erfaringer og nedfældet i seminariernes studieordninger. Det forekommer derfor helt urealistisk at den studerendes uddannelsesmæssige udbytte skal kunne styrkes ved en central fastsættelse af det, der i store træk allerede er gældende.

Det undrer CFMS at lovforslaget ikke medtager overvejelser om, hvorledes praktikinstitutionens vejledere kan uddannes til og forberedes på at skulle varetage de uddannelsesmæssige opgaver, der er forbundet med modtagelse af studerende, hvis uddannelsesmæssige udbytte af praktikken skal tilrettelægges, evalueres og bedømmes. I et visionært perspektiv kunne det overvejes at akkreditere praktikinstitutionen som uddannelsesinstitution.

Endelig finder CFMS at praktikken i dens nuværende form optager for meget af den tid, der er til rådighed i en professionsbacheloruddannelse. I forhold til censorernes rapporter er der et stort behov for at studerende arbejder med professionens

opgaver, udfordringer, etiske dilemmaer og problemstillinger i deres projekter, aktiviteter og opgaveløsninger, således at der skabes et direkte samarbejde mellem den studerende, praktikinstitutionen og seminariets undervisere og vejledere. Det vil fastholde professionen som uddannelsens mangeartede genstandsfelt og styrke den studerendes studiemæssige, faglige og professionsfaglige kompetencer. CFMS finder derfor også at lovforslaget burde medtage mulighed for studiepraktik i forbindelse med udarbejdelse af bachelorprojektet

Afslutningsvis skal CFMS påpege det uheldige ved en fastholdelse af den lønnede med fastlåste semestre. Det fremtvinger en fastlåst organisering af uddannelsen og for lidt udviklingsrum til at arbejde med uddannelsens didaktik og øvrige uddannelseselementer. Det skaber et alt for stort pres på uddannelsens øvrige semestre og giver en meget uhensigtsmæssig tilrettelæggelse af uddannelsens prøver og eksamen.

Det samlede indtryk af lovforslagets bestemmelser for praktikken er, at disse er helt utilstrækkelige, uden inddragelse af en betydelig viden og indsigt i praktik i videregående uddannelse, samt ud af trit med ønsket om kvalificering af en professionsbacheloruddannelse.

§ 9

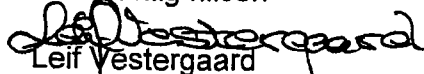
CFMS noterer med tilfredshed, at bestemmelserne om bachelorprojektet i en vis udstrækning medtager tidligere fremsendte forslag om indføjelse af *viden* i stk. 1 pkt. 2. Samtidig ønsker vi at gøre opmærksom på, at bachelorprojektet i forhold til vores erfaringer og censorernes rapportering er vægtet med for få ECTS – point i forhold til at udgøre et slutniveau i udannelsen.

§ 10

Censorformandskabet noterer med tilfredshed at adgangskravene til uddannelsen bliver skærpet. Det er i takt med en forøgelse af niveauet og ønsket om at styrke uddannelsen. Set fra Censorformandskabets position er det væsentligt ved vurderingen af realkompetencer at være opmærksom på ansøgers studiekompetence og studiemæssige forudsætninger for at kunne gennemføre en mellemlang videregående uddannelse.

Censorformandskabet har ikke yderligere kommentarer til lovforslaget. Vi står gerne til rådighed med oplysninger om uddannelsens evaluering i form af bedømmelser og rapportering, ligesom vi gerne medvirker i det efterfølgende arbejde med udmøntning af den kommende lov.

Med venlig hilsen

Leif Vestergaard

Formand for Censorformandskabet

22. november 2005

Til

Undervisningsminister Bertel Haarder og Folketingets Uddannelsesudvalg,
 Undervisningsministeriet, Frederiksholms Kanal 21, 1220 København K

Fra ministeren	
Til	<i>Jean Sørensen</i>
☒	Svarudkast
	Til videre foranst.
	Til orientering
☒	Svarfrist: <i>3/12-05</i>
	Kvit. svar fra M.S.

107. 271. 151 | d. 25/11-05 M.S. LB

På vegne af Pædagogiklærerforeningen fremsendes vedlagte udtalelse.
 Kontaktperson og kontaktadresse er:

Pædagogiklærerforeningen ved Pædagoguddannelsen
 V/ Jens Peter L. Jensen, næstformand
 Viborgseminariets Thisted-afdeling
 Åbergsvej 10
 7700 Thisted
 Tlf. 97971278
 Mail: jpi@cvumidtvest.dk

Med venlig hilsen

Karsten Tuft, afdelingsleder
 Jydsk Pædagog-Seminarium
 Skejbyvej 29
 8240 Risskov

UNDERVISNINGSMINISTERIET

24 NOV. 2005

Sagsnr.: .....

Til

Undervisningsminister Bertel Haarder og Folketingets Uddannelsesudvalg,

Undervisningsministeriet, Frederiksholms Kanal 21, 1220 København K

UDTALELSE

Pædagogik er relativt nyt i videregående uddannelsessammenhænge, og pædagoguddannelsen er central for kvalificeringen af dette fagområde.

Ærindet er at pege på nødvendigheden af at opstille kriterier for balancen mellem tilstrækkelig bredde og relevant niveau. Centralt stillede krav indfrier erfaringsmæssigt ikke målet om et generelt hævet niveau. De faglige miljøers aktive medvirken vil være afgørende og må tillægges en betydelig rolle i udviklingen af pædagogikfagligheden.

Overvejelser:

- I en videregående uddannelse må hovedfaget opdeles i discipliner, og dette krav gælder også pædagogik i pædagoguddannelsen.
- Pædagogik indgår i pædagoguddannelsen på tre måder: som fag ("pædagogik"), som krav til alle fag ("relatering til pædagogisk arbejde") og som væsentligt uddannelseselement i praktik (den gældende bekendtgørelses § 7, stk. 1: "kvalificeret løsning af pædagogiske opgaver" er en meget bedre formulering end Lup's § 8, stk. 1: "fagligt grundlag for erhvervmæssig beskæftigelse").

Pædagogik er således det samlende og integrerende hovedfag, som uddannelsesreformen skal videreføre og kvalificere.

Discipliner i pædagogik:

Diskussionen om discipliner i pædagogik må forholde sig til følgende:

Pædagogik orienteret mod særlige *målgrupper* kendes for eksempel i socialpædagogik på døgninstitutioner, fritidspædagogik, ældrepedagogik, ungepædagogik, indskolingspædagogik, vuggestuepædagogik (jf. § 6 i Lup: "Børn og unge", "Mennesker med nedsat funktionsevne", "Mennesker med sociale problemer")

Pædagogik orienteret efter *institutter*. Gennem snart 100 år har pædagogik knyttet til psykologi været en væsentlig disciplin i pædagoguddannelsen. Det tilsvarende kan siges om forbindelsen fra pædagoguddannelsens pædagogik til sociologi og samfundsfag.

DPU har taget initiativ til institutter for pædagogisk psykologi, sociologi, antropologi og filosofi. I bemærkningerne til §5 i Forslag til Lup hedder det tilsvarende, at pædagogik vil "omfatte områder som filosofi, antropologi, psykologi og sociologi".

Pædagogik orienteret gennem *relatering til pædagogisk arbejde* giver for eksempel discipliner som sundhedspædagogik, musik-, billed-, idræts-, drama-.

Pædagogik som formidling af *professionskundskab* (for eksempel viden og kundskab om bestemte institutioner, institutionsformer og centrale personer).

Pædagogik orienteret efter *overordnede begreber* (eksempelvis opdragelse, udvikling, uddannelse, didaktik, undervisning, læring, socialisering, dannelse, integration og inklusion).

Pædagogik orienteret efter *temaer* (eksempelvis komparativ pædagogik, voksenundervisning, kønsopdelt pædagogik, opdragelse til demokrati).

Tilkendegivelser:

Som tidligere nævnt er pædagoguddannelsen central for kvalificeringen af pædagogik som fagområde.

At "styrke pædagogernes faglighed" (jf. bemærkningerne til § 5 i Forslag til Lup) indebærer både *professionalisme* med kendskab til kernen i konkret pædagogisk arbejde og *almen pædagogisk dannelse* med henblik på

- særlig indsigt i et specifikt pædagogisk arbejdsfelt,
- analytiske kvalifikationer til videreuddannelse,
- evne til at anvende pædagogisk viden i analyse af pædagogisk praksis og udvikling, samt
- dannelse i og kundskab om pædagogikkens grundspørgsmål.

Når der ændres på kravet om, at alle *studerende* skal lære alt, er det ikke ensbetydende med en reduktion af fag.

Antallet af fag og faglige elementer skal være tilstrækkeligt til at opretholde uddannelsens og pædagogikkens forskellige discipliner med henblik på formidling, udvikling og indbyrdes dialog. Reduktion af fag og faglige elementer i uddannelsen eller på det enkelte uddannelsessted vil bidrage til at fortynde dialogen og indebærer risiko for dequalificering. Eksempelvis bør faget psykologi ikke underordnes eller usynliggøres under faget pædagogik.

For at styrke faglighed og fordybelse skal der opstilles kriterier for obligatorisk og selvvalgt stof i pædagogik som et enkelt fag, som element i alle fag og som analytisk dimension i praktik med henblik på styrkelse af fagsproget.

Vi ser positivt på lovforslagets fordring om øget specialisering og fordybelse. Dette indebærer imidlertid, at der må ændres på kravet om, at alle *lærere* skal formidle alt. At højne det faglige niveau og kvaliteten i uddannelsen indebærer en fokusering og specialisering hos den enkelte lærer. Derfor må lærerarbejdet indeholde krav om deltagelse i fagudviklingen. Balancen mellem lærerarbejdets undervisning og fagudvikling skal ændres i retning af fagudvikling.

Vi stiller os gerne til rådighed for udvikling af CKFer og ser frem til et samarbejde.

Ovenstående udtalelse er vedtaget på Pædagogiklærerforeningens møde den 22. november i Risskov:

Christian Bundgaard Svendsen
CVU vita
Frits Kihl
CVU Jelling
Karen Domino
Jedved Seminarium Viker Børn
Elsebet Warthoe
CVU Jelling
Kirsten Tøft
Hovedstadens Pæd. sem.

Hans Pedersen, Ikast-Seminar
Anne Mette Bus, Viborg-Seminar
Jan Peter L. Jøn, Viborg-Seminar
Thorslev
Korchen Tøft, Jydsk Pædag. Seminar
Jon Jaap Rothstein, Jydsk Pædag. Sem.
E. K. Lohfeldt, Jydsk Pædag. Sem.
Elsebeth Lippert, Jydsk Pædag. Seminar
Anette Rasmussen, Jydsk Pædag. Sem.

Kære Bertel Haarder

Jeg har med skræk læst nyt oplæg til den nye pædagoguddannelse, og kan se at sundhedsfag er blevet til et linjefag som hedder: sundhed, krop og bevægelse.

Vi kan risikere at kun få pædagoger bliver kompetente til at lave forebyggende og sundhedsfremmende arbejde!!

Ifølge evaluering af sundhedsfaget på pædagoguddannelsen og læreruddannelsen har det vist sig, at undervisningen i sundhedsfremme på pædagogseminarier er bedre end på lærerseminarier. Og at netop pædagoger har størst mulighed for at påvirke sundhedstilstanden til det bedre. (SST. evalueringsrapport foretaget af Rambøll, dec. 2004)

I følge den nye sundhedslov der træder i kraft 1/1 2007 er det beskrevet at storkommuner skal tænke sundhedsfremmende i alle forhold.

Hvorledes kan de tænke sundhedsfremmende, når der måske ikke er ansat nogle pædagoger i enkelte institutioner der har udviklet denne kompetence??

Hvorfor ikke lade sundhed indgå i det fag der hedder "individ, institution og samfund"?

Vi taler så meget om børn og unges ringe mestring af sundhed: de er fede, får livsstilssygdomme som 9 - årige, de bevæger sig for lidt, der er for megen druk blandt unge mm. - Mange af de områder, som sundhedsstyrelsens "sund hele livet" omhandler.

Hvis der ikke sættes ind allerede fra børnehaven - hvordan udvikler vores samfund sig så??

Pædagoger har kontakt med 98% af de danske børn og dermed også forældrene. Børn med særlige behov - her specielt tænkt som børn af socialt belastede familier vil kunne profitere at pædagogers kompetencer.

Jeg tænker, at denne faggruppe har den største chance for at gøre en sundhedsmæssig forskel!!

Som underviser i sundhedsfag, pædagogik og undervisning i Læreplaner i kommunerne, tænker jeg at pædagoger er skabt til at gøre en forskel!

Hjælp dem med det!!!

På forhånd tak!!

Venlig hilsen

Liselotte Paaske Nielsen
Lektor
Sygeplejerske
Cand. pæd. pæd.

CVU Syd

Bertel Haarder
Undervisningsministeriet
Frds Holms Kanal 21
1220 Kbh. K.

Fra ministeren *Evan Sørensen*
 Til _____
 _____ Svarudkast
 _____ Til videre foranst. **Århus d. 23-11-05**
 > _____ Til orientering
 _____ Svarfrist:
 _____ Kvit. svar fra M.S.
 d. / M.S.

Til Henrik P. PVU
25/11-05
Wes.

UDTALELSE VEDRØRENDE LOVFORSLAG TIL NY PÆDAGOGUDDANNELSE.

Som seminarielærere på pædagoguddannelsen vil vi hermed udtrykke vores stærke utilfredshed med det nye lovforslag.

Vi ser lovforslaget som en kraftig forringelse af den nuværende uddannelse. Og det lever ikke op til intentionerne om en revision af uddannelsen m.h.p. at skabe et mere tidssvarende uddannelsesbillede.

Vores utilfredshed går især på følgende:

- Afskaffelse af en lang række fag og faglige discipliner, som hidtil har været med til at styrke pædagogstuderendes professionsfaglighed og videreuddannelseskompetencer.
- Oprettelse af en række nye felter og specialiseringer, som synes diffuse og uigennemtænkte, både med hensyn til sammensætningen og den alt for store bredde. Hvis f.eks. faget pædagogik skal indeholde alle de øvrige fagelementer, mister faget sin faglige profil.
- Dynamikken mellem fagene forsvinder. Synergi-effekten mistes.
- Vi kan ikke være sikre på, at de "gamle" fagområder, f.eks. psykologien som videnskabelig disciplin, vil blive repræsenteret i udarbejdelsen af CKFerne.
- Andre læreprocesser, som f.eks. projektarbejdsformen, frygter vi forsvinder.
- Med konstruktionen af brede fag-felter som f.eks. individ, organisation og samfund (IOS) og liniefagene ligger en latent fare for udvanding af undervisernes særligt oparbejdede faglige kompetencer i forhold til det pædagogiske arbejde.
- Vi ser forslaget som en forringelse i forhold til kommende pædagogs muligheder for at klare sig på arbejdsmarkedet, idet deres betingelser for at være fleksible reduceres med specialiseringen.
- Strukturen omkring praktikken er overhovedet ikke revideret / forbedret, men fortsætter i hidtidige form med uløste problemstillinger omkring de to lønede praktikker.

Med venlig hilsen

Undervisere på Jydsk Pædagog-Seminarium, Århus

Jørgen Lauritzen   *Jeppe Ellis Christensen*   *Inger Jacobsen*   *Susanne Idun Mørch*

Denne skrivelse ledsages af en underskriftindsamling, som sendes separat d. 28-11-05
 UNDERVISNINGSMINISTERIET

25 NOV. 2005

Sagsnr.: .....

Hørings svar. Ved næstformand for danskfaget Anne Petersen. CFMS

Vi finder det er meget positivt, at faget får en styrket placering i uddannelsen, og vil hermed benytte lejligheden til at pointere hvilket fokus, vi mener faget bør have i den nye pædagoguddannelse.

Pædagoger skal tilegne sig viden, der er praksisrelevant og teoretisk begrundet.

Vi ved fra forskning, at børn tilegner sig sprog ved at bruge det. Derfor er det vigtigt at understrege, at det funktionelle sprog nok klarer sig, derimod kræver sproget som æstetik og kulturkompetence et pædagogisk og kulturelt rum at udfolde sig inden for. Derfor er det af betydning, at faget beholder sin profil som et fag, der omhandler og arbejder med sprogets æstetiske udtryk. Et kernebegreb for at indeholde alle disse funktioner kunne være fiktionskompetencen.

Sprogtilegnelse er også kulturtilegnelse, det vil altså sige, at den studerende bør tilegne sig viden, indsigt og færdigheder i nutidens mediekultur og dens betydning for børn- og unge. Herunder

- Den nye børnelitteratur.
- De nye børnemedier.
- Det visuelle (en kommunikationsform relevant for fx handicappede).
- Det narrative.
- Den mundtlige fortælling af såvel det selvoplevede, som fiktioner og myter.
- Sprogets mange æstetiske funktioner og sider – ikke blot kommunikative (men også legende og poetiske).

Det kunne overvejes at tilføje noget om fagets historiske aspekter.

Undervisningsministeriet
 Afdelingen for videregående uddannelser
 Kontoret for videregående pædagogiske uddannelser
 Att. Kirsten Lippert
 Frederiksholms Kanal 26
 1220 København K.

Ref. J. nr. 057.041.021

Høring over
 Udkast til forslag til
 Lov om uddannelse til pædagog (professionsbachelor)

Høringsvar fra
 Pædagogseminariernes Bestyrelsesforening

PB vil gerne kommentere 4 hovedtemaer og derefter kommentere enkelte konkrete afsnit og paragraffer.

Generelle bemærkninger, herunder

- Praktikken
- Styrkelse af faglighed og øget specialisering
- Fokus på professionen og pædagoguddannelsens særkende
- Større centralisering

Specielle bemærkninger til enkelte afsnit og paragraffer

GENERELLE BEMÆRKNINGER

Praktikken

Pædagogseminariernes Bestyrelsesforening (PB) må desværre endnu en gang udtrykke sin store skuffelse over, at regeringen ikke kan eller vil leve op til sine egne flotte målsætninger fra foråret 2004.

Pædagogseminariernes Bestyrelsesforening (PB) hilste regeringens redegørelse om Pædagoguddannelsen og Læreruddannelsen fra marts 2004 meget velkommen.

Ikke mindst var vi særdeles tilfredse med forslaget om afskaffelse af den lønede praktik og vi kunne helt tilslutte os redegørelsens *begrundelse*,

'Regeringen ønsker at styrke praktikkens uddannelsesmæssige kvalitet. Der skal derfor efter regeringens opfattelse ske en sidestilling med størstedelen af de mellemlange videregående uddannelser og ikke være lønnet praktik i pædagoguddannelsen.

... Baggrunden for denne ændring er, at det i lønnet praktik er vanskeligt at fastholde den studerendes læring som det primære, fordi den studerende indgår som del af institutionens samlede normering' (Redegørelse side 29-30)

Det er skuffende at iagttage dette tilbageslag over flere faser:

- først de flotte formuleringer, fine begrundelser og gode viljer i marts 2004; afskaffelse af begge de lønnede praktikker
- det halvhjertede kompromis fra januar 2005: afskaffelse af den ene praktik, fastholdelse af den anden
- og nu det fulde tilbageslag: fastholdelse af begge de lønnede praktikker

Der er yderligere skuffende, at regeringen end ikke vil argumentere for, hvorfor de begrundelser, som var gyldige i marts 2004, ikke længere har gyldighed i november 2005?

Bemærkningerne til lovforslaget (afs. 3.2.1: Praktikuddannelsen) viser således også tydeligt, at det volder store vanskeligheder at argumentere for den studerendes 'arbejds-mæssige værdi under uddannelsen' samtidig med at man ønsker at styrke 'den studerendes uddannelsesmæssige udbytte af praktikuddannelsen'.

Vi skal endelig erindre 'Redegørelsens' argument om pædagoguddannelsens sidestilling med de øvrige mellemlange videregående uddannelser. Når pædagoguddannelsen som den eneste fortsat har lønnet praktik og to årlige optag, så vil det i sig selv være en væsentlig hindring for et smidigt og udbytterigt samarbejde med andre uddannelser.

Vi må derfor konstatere, at uddannelsen efter vores opfattelse ikke lever op til Indledningens (afs.1) formulering om 'en forbedret praktikuddannelse'.

Behovet for uddannede pædagoger

Lovforslaget fremhæver i Indledningen til bemærkningerne (afs. 1) de central elementer i lovforslaget

- Styrkelse af fagligheden
- Mere tid til fordybelse
- Det meget brede arbejdsområde for pædagoger

PB er ganske enig i disse præmisser, idet der stilles stadig stigende krav til kvaliteten i det pædagogiske arbejde og der stilles derfor stadig øgede krav til kvalitet og faglighed i uddannelsen. PB vil derfor fortsat gerne fastholde forslaget om, at der skal skaffes plads til en udvidelse af tiden til det teoretiske studie gennem en mindre reduktion af praktikperioden.

Endelig skal PB gøre opmærksom på, at målsætningen om at styrke 'den studerendes uddannelsesmæssige udbytte af praktikuddannelsen' betyder forøgede krav til praktikinstitutionerne. Og der stilles øgede krav om samspillet mellem praktikinstitutionerne og uddannelsesstedet.

Vi støtter helt denne målsætning - men det forudsætter, at en langt større del af pædagogerne i praktikinstitutionerne har en *praktikvejlederuddannelse* og at en større del af de ansatte i institutionerne har en *pædagogisk uddannelse*.

Med udgangspunkt i de mange ændringer og stigende krav i pædagogernes praksis giver lovforslaget en lang række argumenter for, hvorfor der må ske en styrkelse af fagligheden i pædagoguddannelsen.

PB er helt enig.

Men den pædagogiske praksis på de mange pædagogiske institutioner bliver ikke højet inden for en overskuelig årrække, hvis ikke en ændring af pædagoguddannelsen ledsages af:

- En massiv efteruddannelse af de færdiguddannede pædagoger.
- En massiv indsats for at erstatte de ikke uddannende medhjælpere med uddannende pædagoger. Der er i dag alt for mange ansatte i de pædagogiske institutioner, der ikke har en pædagogisk uddannelse.

Styrkelse af fagligheden og øget specialisering

PB støtter, at der lægges vægt på en øget fagligheden i pædagoguddannelsen og PB støtter derfor også principielt, at der skabes større mulighed for specialisering.

Dette tilgodeses to steder i Udkastet:

- Specialisering i linjefag
- Specialisering på bestemte arbejds- eller funktionsområder

PB støtter, at der skabes mulighed for specialisering gennem valg af færre linjefag.

Det er dog på nuværende tidspunkt vanskeligt at vurdere konsekvenserne for den samlede profil for uddannelsen, så længe omfanget eller vægtingen af de forskellige fag og fagområdet først præciseres i den kommende bekendtgørelse.

PB støtter specialisering mod bestemte arbejds- og funktionsområder (jf. § 6).

Men vi må dog samtidig stille spørgsmål ved, om de tre foreslåede områder er repræsentative og dækkende for hele det pædagogiske arbejdsfelt.

Fokus på professionen og pædagoguddannelsens faglige kerne og særkende

For PB er det afgørende, at en reform af pædagoguddannelsen betyder øget fokus på professionen og en betoning af uddannelsens særkende.

PB støtter, at dette forslag lægger vægt på at betone pædagoguddannelsens 'grundlag og *faglige kerne*' (afsnit 3.1.), lige som vi helt kan støtte overskifterne i de følgende underafsnit: 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3. og 3.1.4.

PB støtter derfor, at *pædagogik* nu er klart formuleret som *pædagoguddannelsens hovedfag*.

PB støtter som anført overfor også den øgede mulighed for specialisering gennem valg mellem færre linjefag.

PB er derimod skeptisk over for forslaget, som indebærer en afskaffelse af begrebet AK-fag.

Aktivitets- og kulturfagene er efter PB's opfattelse helt centrale og unikke i den danske pædagoguddannelse.

Pædagogfaget er et handlefag, og det er afgørende for kvaliteten i det pædagogiske arbejde, at der er sammenhæng mellem faglig viden og handlinger.

Dette perspektiv understreges i den nuværende pædagoguddannelsen i særlig grad i AK-fagene.

Det bør derfor betones, at linjefagene fortsat skal have *handleperspektivet som noget centralt*.

PB kan ligeledes *støtte at danskfaget styrkes* og får et øget omfang, men det bekymrer, at skole- og læringsperspektivet har tendens til at tage overhånd over de traditionelle værdier i pædagoguddannelsen: pædagogik, aktivitet og handling.

PB finder at pædagogerne med deres særlige kompetencer i høj grad kan bidrage til arbejdet i skolerne (børnehaveklasse, skolefritidsordning mv.), men pædagoguddannelsen må ikke blive en 'førskolælærer-uddannelse'.

Ensartede regler for uddannelsens tilrettelæggelse - gennem CKF og på anden vis.

PB støtter tanken om centralt formulerede CKF'er: *Centrale* Kundskabs- og Færdighedsområder.

Efter PB's opfattelse giver centralt fastlagte CKF'er de studerende og samfundet en større garanti for kvaliteten og indholdet i pædagoguddannelsen - uanset hvor i landet pædagogen er uddannet.

Efter PB's opfattelse blander Udkastet i samme afsnit (afs. 3.2: Uddannelsens foreslåede indhold, varighed og struktur) to forskellige principper sammen:

a. *styring gennem CKF'er*

b. *styring gennem centrale og detaljerede bestemmelser om uddannelsens tilrettelæggelse*

Ad a: styring gennem CKF'er

Dette er meget præcist formuleret:

'fagligheden styrkes bl.a. ved at sætte mere fokus på de slutkompetencer, de studerende skal opnå gennem uddannelsen ... De faglige mål tydeliggøres bl.a. ved, at der fastsættes centrale CKF'er.'

Ad b: styring gennem centrale og detaljerede bestemmelser om uddannelsens tilrettelæggelse

Umiddelbart efter formuleres der yderligere krav om, at der centralt skal fastlægges bestemmelser om 'fagernes fordeling på studieårene, forberedelse, gennemførelse og efterbehandling af praktik, specialiseringsmuligheder og prøveformer i sammenhæng med studieforløbene.'

Eller sagt på en anden måde:

Der virker som om man ønsker at gå med både livrem og seler !

Enten bør man lave styring gennem centrale CKF'er og med fokus på slutkompetencer - og så lade det enkelte seminarium i højere grad få ansvaret for uddannelsens tilrettelæggelse.

Eller også kan man styre uddannelsens tilrettelæggelse og organisering.

PB er - som tidligere anført - fuldt ud enig i behovet for centrale CKF'er men finder til gengæld, at man i en videregående uddannelse bør have tillid til, at man lokalt kan forvalte uddannelsens tilrettelæggelse.

I Redegørelsen om Pædagoguddannelsen og Læreruddannelsen (marts 2004) er denne problemstilling præciseret i et afsnit med overskriften '*Balancen mellem central og decentral styring*'. Efter PB's opfattelse er balancen med dette udkast tippet for langt over til fordel for centraliseringen.

PB vil advare mod at opgive den stærke tradition for høj grad af lokal indflydelse på uddannelsens udformning. Den lokale mulighed for indflydelse på uddannelsens udformning har været forudsætningen for udvikling af lokal ansvarlighed og engagement.

En stærk central styring vil de-professionalisere det lokale arbejde.

Udformningen af den lokale studieordning er en afgørende og central proces på det enkelte seminarium, som udfordrer ledelse, medarbejdere og studerende til at være aktive og tage ansvar for deres egen uddannelse.

Det er samtidig forudsætningen for, at det enkelte seminarium har kunnet sætte sit præg på uddannelsen og udvikle seminariets særlige profil - sådan som det præciseres og forudsættes i CVU-loven.

Den lokale indflydelse på og ansvar for uddannelsens udformning er en stærk del af dansk uddannelsestradition, som ikke mindst bestyrelserne værner om.

Forslaget om en stærkere central styring opleves derfor som en manglende tillid til, at bestyrelserne kan løfte dette samfundsmæssige ansvar.

KOMMENTARER TIL ENKELTE PARAGRAFFER OG BEMRÆKNINGERNE HERILT

§ 5: Uddannelsens fag

PB har overfor kommenteret danskfagets styrkelse, sin bekymring over det ændrede fokus samt sit forbehold over for linjefagskonstruktionen.

Vi skal her yderligere stille spørgsmål ved 'Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser', Til § 5: 'I forbindelse med fastsættelse af mål og CKF'er vil fagenes naturvidenskabelige dimension blive præciseret'.

Vi finder denne bemærkning ganske malplaceret og upræcis.

Det kan vel næppe være meningen, at alle uddannelsens fag skal have en 'naturvidenskabelig dimension'? Og hvis ikke alle - hvilke er der så tale om?

Vi finder også, at det er beklageligt, at fokus således synes meget ændret i forhold til eksempelvis det nuværende naturfag, som har været et godt element i pædagoguddannelsen.

§ 7: Tværfagligt element og samarbejdet med andre uddannelser (jf. bemærkningerne til § 7)

PB kan fuldt ud støtte, at der indlægges et sådant tværfagligt element, men advarer mod, at man samtidig lægger op til for snærende bånd i forhold til den lokale tilrettelæggelse (jf. § 7, stk. 2). Dette samarbejde vanskeliggøres, hvis der fastlægges stærkere centrale bestemmelser om uddannelsen tilrettelæggelse.

Hvis det i praksis skal være muligt for ét seminarium at samarbejde med læreruddannelsen, et andet med sygeplejeuddannelsen og et tredje med socialrådgiveruddannelsen - så er det nødvendigt, at der er den fornødne fleksibilitet og mulighed for lokalt at tilrettelægge uddannelsen i overensstemmelse med de lokale muligheder og ønsker og i samklang med den uddannelser, der skal samarbejdes med. Det skal være muligt at tilrettelægge i bedst mulig samklang med strukturen i den uddannelse, der skal samarbejdes med. Da strukturen og opbygningen i de forskellige uddannelser har

meget store forskelle, må der nødvendigvis skabes plads for lokal organisering og placering af det tværfaglige element.

§ 8: Praktikken (bemærkningerne til § 8)

Det er særdeles positivt, hvis den foreslåede ændring i kravene til praktikken vil betyde større mulighed for praktik i børnehaveklasser, små specialiserede institutioner mv.

PB er derfor meget tilfreds med bemærkningerne:

'Derfor forudsættes det, at KL og regionsrådene medvirker til, at mulighederne for lønnet praktik i børnehaveklassen ...'.

§ 10, stk. 1, Adgangskrav (jf. bemærkninger side 16)

PB mener der er behov for nøje vurdering af konsekvenserne af de foreslåede nye adgangskrav.

Det er PB's opfattelse, at de foreslåede ændringer i meget høj grad vil udelukke en gruppe, som udgør en stor del af de studerende, der i dag er på pædagoguddannelsen - og som der er meget stor tilfredshed med på uddannelsen. Der er også fortsat behov for, at en væsentlig del af de studerende har andre kvalifikationer end studentereksamen el. lign.

Det er på det foreliggende grundlag ikke muligt at vurdere, om de nye bestemmelser om vurdering af realkompetence kan løse dette problem. Det afgørende er, om der samtidig vil blive fastlagt stærkt begrænsende kvoter for denne type studerende. Efter PB's opfattelse vil en sådan stramning skade såvel uddannelsen som pædagogfaget.

Der skal endelig understreges, at der er særdeles vanskeligt at gennemføre en sådan 'realkompetence-vurdering' i praksis, når der endnu ikke er fremkommet brugbare principper eller skabeloner for denne vurdering.

PB mener, at der ikke generelt er behov for stramning af adgangskravene, men vil i denne forbindelse anbefale, at der indføres obligatoriske optagelsessamtaler, der kan få konsekvens for ansøgerens mulighed for optagelse.

Ad bemærkninger til lovforslaget, pkt. 3.6.: Tilvejebringelse af praktikuddannelsespladser

PB vil stærkt opfordre til, at der etableres et system for tilvejebringelse og fordeling af såvel studiepladser som praktikpladser, der sikrer mod for konkurrence mellem uddannelsesstederne og praktikinstitutionerne. Det er efter PB's opfattelse absolut nødvendigt at etableres et system, der sikrer en reguleret, regionale spredning. PB vil anbefale, at der etableres et system, som det kendes fra lærerseminarierne, hvor ministeriet efter indstilling fra institutionerne sikrer en landsdækkende spredning af uddannelsespladserne - og for pædagoguddannelsen tillige en landsdækkende spredning af praktikpladserne.

Den 25. november 2005.

Med venlig hilsen

Søren Chr. Jensen

Formand for Pædagogseminariernes Bestyrelsesforening